

Design research
for a safe, generous and
LGBTIQ+ friendly Zwolle.

Inhoudelijk verslag

Gooitske Zijlstra | gooitz
Saar van der Spek | Ontroerende zaken

Zwolle, juni 2022

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	2
1. INLEIDING	3
2. ACTIVITEITEN	4
Actieonderzoek	4
Place Game	7
Ontwerpatelier	10
3. MANIFEST	14
4. UITKOMSTEN EN RESULTATEN	16
5. CONCLUSIE	18
Mogelijke richtingen voor vervolg	19

VOORWOORD

Uit nieuwsgierigheid naar de vraag hoe genereus de stad Zwolle is voor de LHBTIQ+-community in relatie tot die openbare ruimte en het ontwerp daarvan hebben wij het initiatief genomen om een ontwerpend onderzoek te doen naar dit onderwerp. Wij hebben dit onderzoek met heel veel plezier en vanuit een gedeelde verwondering en interesse voor de mens in de openbare ruimte uitgevoerd.

Het valt ons op dat wij het onderwerp ook in andere steden speelt. In Amsterdam besteedt Pakhuis De Zwijger met de programmareeks Queercity aandacht queer cultuur in de kunsten en op 17 juni organiseerde de IABR (Internationale Architectuur Biennale Rotterdam) een avond waarin onderwerpen aan de orde kwamen die onlosmakelijk verbonden zijn aan nachtcultuur, zoals queerness en identiteit in relatie tot erfgoed, de stad en architectuur.

Het onderzoek is nadrukkelijk bedoeld als aanzet tot dialoog. Een dialoog om de stad genereuzer te maken voor alle mensen. Om te agenderen bij de politiek, ontwerpers, stedenbouwers, planologen en natuurlijk de inwoners en bezoekers van Zwolle.

Uit het onderzoek hebben we een aantal interessante ontwerprichtingen en verbeterpunten gedistilleerd die leiden naar stappen die je kunt nemen om tot die prettige, veilige en diverse plek te komen, een genereuze plek.

Onze steden, dorpen, buitengebieden en plekken hebben die andere perspectieven hard nodig. Daarom hebben we met veel hulp en enthousiasme uit de LHBTIQ+-gemeenschap, het voortgezet, middelbaar en hoger beroepsonderwijs in de week van 16 tot en met 20 mei 2022 ontwerpend onderzoek gedaan in het centrum van Zwolle. Hierbij presenteren we als resultaat een manifest met vijf handvatten voor een genereus, LHBTIQ+-vriendelijk Zwolle en de ontwerprichtingen voor De Veelzijdige Stad | *The Versatile City* aan jullie.

Veel leesplezier!

Saar van der Spek | Ontroerende zaken

Gooitske Zijlstra | gooit

1. INLEIDING

Diversiteit is een belangrijk en steeds urgenter thema: de afgelopen jaren groeit niet alleen de aandacht voor culturele diversiteit maar ook voor gender- en seksuele diversiteit. Toch hebben wij de indruk dat een stad als Zwolle nog voornamelijk vanuit een heteronormatief en patriarchaal beeld wordt vormgegeven. Dat willen we onderzoeken. Hoe verwelkomend is de stad voor mensen met een LHBTIQ+-achtergrond? Wat gaat al heel goed en waar kunnen verbeteringen plaatsvinden. Wat is de relatie tussen de bouw van een stad en de manier waarop die wordt ervaren? Kunnen we vanuit social design nieuwe ontwerpprincipes ontwikkelen die ervoor zorgen dat iedereen zich thuisvoelt in de stad.

Ontroerende zaken en gootz hebben het initiatief genomen om gedurende de Regenboogweek in Zwolle van maandag 16 tot en met vrijdag 20 mei 2022 een kortlopend experiment in de vorm van een ontwerpend onderzoek te doen. Het onderzoek is onder andere geïnspireerd op onze ervaringen met placemaking en het gedachtegoed van *Genereus Groningen* (www.genereusgroningen.nl). Met dit onderzoek hebben we geprobeerd een antwoord te vinden op de volgende vraag:

“Hoe realiseer je een veilige, open en aantrekkelijke stad die een thuis vormt voor iedereen binnen en buiten de LHBTIQ+-gemeenschap?”

en de volgende deelvragen:

- Waar moet deze stad aan voldoen: Wat zijn de voorwaarden van een stad waar iedereen zich welkom, vrij en veilig voelt?;
- Hoe zorg je ervoor dat de stad inclusieve, gelijkwaardige diversiteit kent?;
- Wat heb je daarvoor nodig?;
- En de onderliggende vraag: hoe vriendelijk is die stad NU eigenlijk?

Het onderzoek naar De Veelzijdige Stad | The Versatile City bestond uit drie fasen:

1. Voorbereiding en vooronderzoek 10-16 mei 2022;
2. Uitvoering onderzoek 16 - 19 mei 2022;
3. Presentatie resultaten: 20 mei 2022.

In de uitvoering hebben we verschillende activiteiten georganiseerd:

1. een *actieonderzoek* door middel van een zogenaamde wens- en klagmuur, of nog mooier in het Engels: Wall of Wishes and Worries;
2. een *Place Game*: een *observatieoefening* om door andere ogen de stad te bekijken;
3. Een *ontwerpatelier* op basis van alle onderzoeksresultaten van eerder die week. In dit hoofdstuk zullen we de uitkomsten van deze onderdelen beschrijven.

In de volgende hoofdstukken doen wij verslag van de activiteiten en resultaten van het ontwerpend onderzoek naar De Veelzijdige Stad | The Versatile City.

2. ACTIVITEITEN

Actieonderzoek

Waar: op het Grote Kerkplein, op het bordes van het Stadhuis

Wanneer: maandag 16 t/m donderdag 19 mei 2022 | 12.00 - 17.00 uur

Wie werkten mee? Naast ontelbaar veel voorbijgangers, jong en oud, van binnen en buiten de LHBTIQ+-gemeenschap, bezochten we ook 20 scholieren op de Van der Capellen Scholengemeenschap en ontvingen we 10 studenten van Cibap-opleiding International Creative Business Developer. Daarnaast was op dinsdag een delegatie van COC Zwolle te gast. Organisatorisch werden we zeer gastvrij ontvangen door de bodes van het Stadhuis van de gemeente Zwolle, waar we onze spullen mochten opslaan.

Het actieonderzoek vond plaats van maandag tot en met donderdag op het bordes van het Stadhuis. We vroegen voorbijgangers om hun wensen, ideeën, frustraties en zorgen omtrent het thema met ons te delen. Die konden ze kwijt op onze Wall of Worries and Wishes.

Het resultaat

Meer dan 200 stickers met wensen, ideeën, frustraties en zorgen, die gaan over de behoefte aan meer plekken om elkaar te ontmoeten, grotere zichtbaarheid van de LHBTIQ+-gemeenschap en rolmodellen in de openbare ruimte, zorgen over gevoel van veiligheid en behoefte aan een normalisering van wat nu vaak nog als afwijkend op de norm wordt gezien.

Achter de stickers schuilen veel achterliggende verhalen en gesprekken. Gedurende de week zijn we op uitnodiging van een jonge LHBTIQ+-activiste van 14 jaar op de Van der Capellen Scholengemeenschap op bezoek geweest om daar met haar klas over het onderwerp van gedachte te wisselen. Resultaat? Meer aandacht voor het onderwerp en oprichting van een GSA, Gender and Sexuality Alliance, een groep scholieren, die vindt dat iedereen op school de

vrijheid heet te kunnen zijn wie ze zijn, zonder zich daarvoor te hoeven schamen of verantwoorden.

Op dinsdag sloot een vertegenwoordiging van het COC Zwolle bij ons aan om aandacht te vragen voor de *International Day Against Homophobia, Transphobia and Biphobia* (IDAHOT). Dit is de dag waarop internationaal aandacht wordt gevraagd voor onbegrip en haat jegens personen met een homoseksuele, biseksuele of transgender achtergrond.

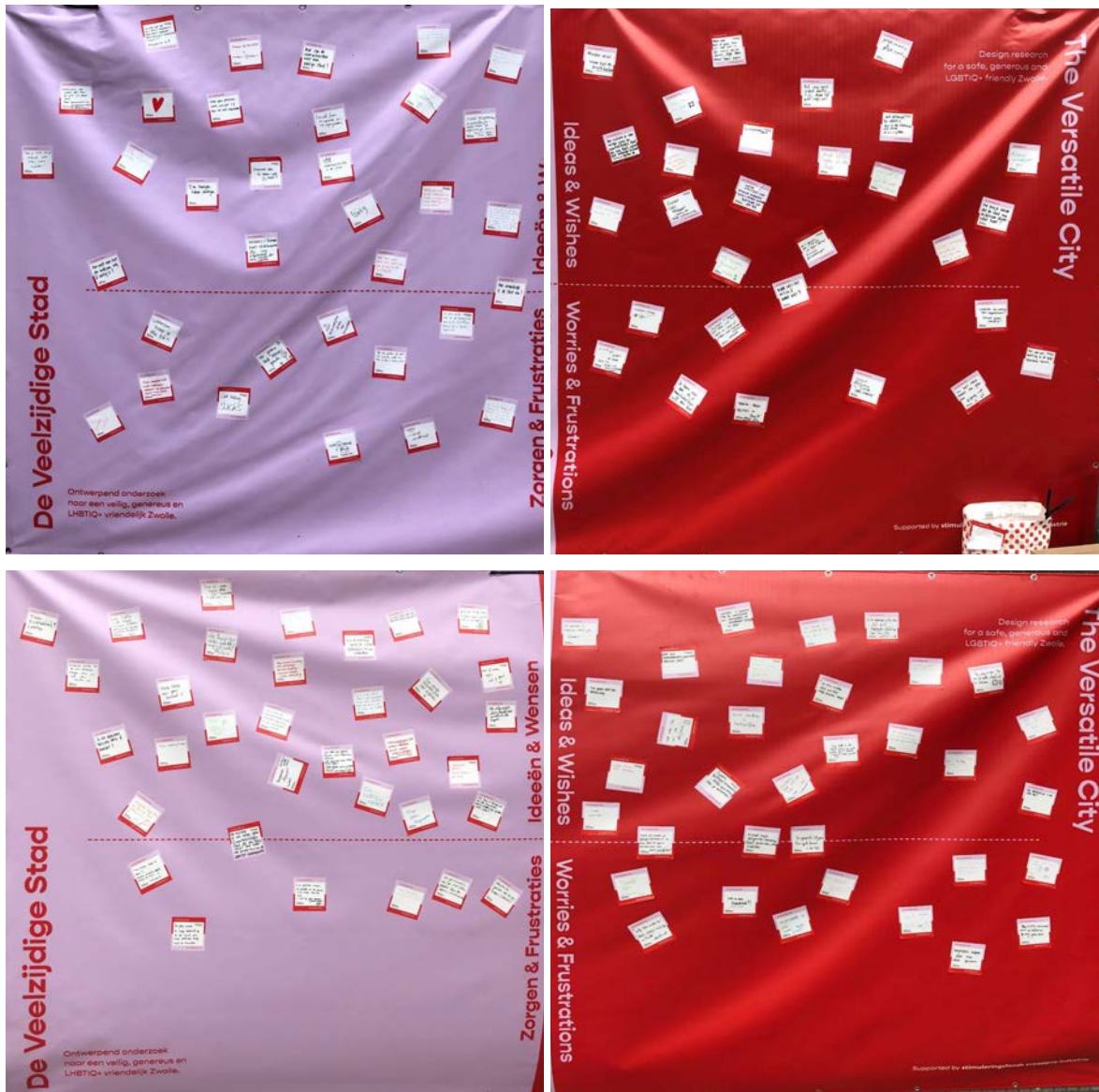
Mootje Weelink, Flanera en Henk Bruijstens (v.l.n.r.)

Op woensdagmiddag mochten we op initiatief van een docent Research & Branding een klas van de CIBAP-opleiding International Creative Business Developer verwelkomen. Binnen deze klas was LHBTIQ+ een veelbesproken en belangrijk onderwerp. Een deel van de klas behoort zelf tot de LHBTIQ+-gemeenschap. Ook hier hebben we mooie gesprekken en nieuwe inzichten opgehaald. De nood aan een plek om elkaar te ontmoeten en de wens om minder geforceerd over het onderwerp te praten kwamen hieruit sterk naar voren.

Conclusie

Als je onderzoek doet naar de relatie tussen de bebouwde ruimte en de LHBTIQ+-gemeenschap, dan is de plek om dat te doen in die ruimte en doe je onderzoek met mensen uit die community en ook met mensen die er niet in vallen. Uit het onderzoek op 'straat' blijkt dat er in de LHBTIQ+-community heel veel behoefte bestaat om samen te komen en informatie en ervaringen uit te wisselen met elkaar. Dan gaat het vooral om het ontmoeten van gelijkgestemden. Daarnaast is het belangrijk om ook mensen van buiten de

LHBTIQ+-gemeenschap te helpen meer kennis te krijgen van vraagstukken op het gebied van gender en seksuele voorkeur, zodat er meer onderling begrip ontstaat. Voor mensen die zich niet tot deze doelgroep rekenen is het belangrijk om juiste kennis aan over te dragen.

Close-up van de bouwhekdoeken

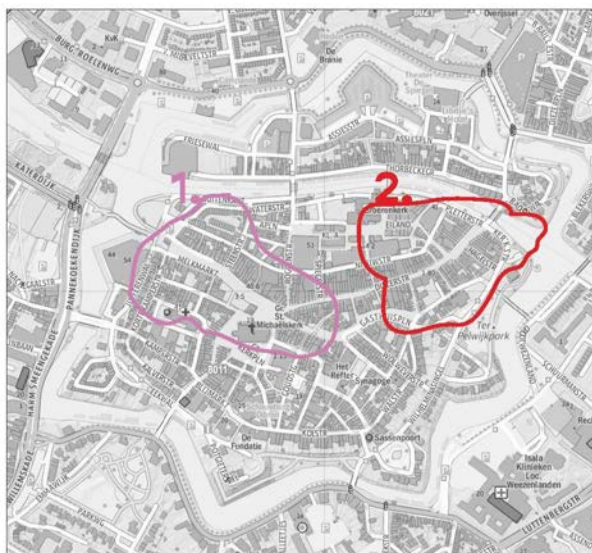
> [Een volledig overzicht van de opgehaalde input is hier te raadplegen](#)

Place Game

Waar: binnenstad van Zwolle

Wanneer: donderdag 19 mei 2022 | 09:30 - 12:30 uur

Wie werkten mee? 6 mensen, waarvan twee heteroseksuele, witte vrouwen en vier deelnemers m/v/x uit de LHBTIQ+-gemeenschap: een transgender vrouw, een transgender man, een biseksuele vrouw en een lesbische vrouw. Één van de deelnemers is dubbelbloed, de overige deelnemers van Nederlandse afkomst. Leeftijd van de deelnemers lag tussen de 14 en 53 jaar. Een deelnemer is middelbare scholier, twee van de deelnemers zijn student aan de opleiding Social Work van Windesheim Hogeschool, een is schoonmaker van beroep, en twee werken als antropoloog.

Een Place Game is een instrument voor het initiëren van een Placemaking proces, een observatieonderzoek in de openbare ruimte. Tijdens deze Place Game onderzochten we met een aantal mensen, jong en oud, uit de LHBTIQ+-gemeenschap en geïnteresseerde professionals wat prettige plekken zijn, en welke plekken minder aangenaam voelen. We hebben ons geconcentreerd om het centrum van Zwolle.

Wat hebben we gedaan?

Na een ontvangst en korte toelichting is de groep in twee diverse subgroepen gesplitst die ieder een onderzoek hebben gedaan naar een gebied in de binnenstad. De ene groep richtte zich op het uitgaansgebied, de andere op het winkelgebied. Beide groepen zijn anderhalf uur op pad geweest en hebben door middel van een Place Game Canvas en een kaart van de stad, gebieden onderzocht en bevraagd op hun generositeit, gevoel van veiligheid, inrichting en interactie met de omgeving. Na dit veldwerk hebben we een uitgebreid en persoonlijk gesprek gevoerd over de ervaringen en bevindingen.

Wat zijn de conclusies?

“Ik had nooit verwacht dat de invloed van de ruimtelijke component voor het diversiteitsvraagstuk zo groot zou zijn”

- Op het eerste gezicht is er geen verband tussen de inrichting van de openbare ruimte en de mate waarin een plek welkom en veilig voelt voor verschillende doelgroepen, maar op subjectief niveau merk je dat de inrichting veel invloed heeft.

- Hoe anoniemer de plek, hoe minder vriendelijk en verwelkomend die voelt voor de deelnemers met een LHBTIQ+-achtergrond.
- Er wordt veel waarde gehecht aan zichtbaarheid van LHBTIQ+-vriendelijke symbolen en kleuren. Die worden echter gemist in de binnenstad. Een pleidooi voor inclusieve straatkunst, bloemen en subtiele regenbogen.

“Als je dan eenmaal aan de andere kant van de kerk staat, kun je eindelijk je zenuwstelsel ontspannen. Op de Melkmarkt voelt het groot en anoniem. Niet persoonlijk. Niet veilig.”

- Er wordt gesproken over een verlangen van de stad als thuis voor iedereen.
- Rolmodellen vanuit de LHBTIQ+-gemeenschap zijn te weinig zichtbaar in de stad en op straat. Dit wordt gemist.

“Alle rechten voorbehouden aan de witte heteroman.”

- Gedurende de evaluatie ontspan zich een breder gesprek over gender en privilege van de witte hoogopgeleide heteroman, de rol die dat in de zorg speelt, in de opvoeding en in de inrichting van een stad.
- Volgens één van de deelnemers gaan genderneutrale toiletten altijd ten koste van het aantal vrouwen toiletten. Bovendien wordt er bij een genderneutraal toilet soms voorbijgegaan aan het gevoel van veiligheid en culturele gebruiken binnen bijvoorbeeld de Islamitische cultuur, waarbij sommige vrouwen en mannen zich niet comfortabel voelen bij een ontmoeting met het andere geslacht op een plek als een toilet of kleedkamer.

“Andere mensen hebben houvast nodig om mij te snappen”

- De verbinding die ontstaat door in een open en diverse groep te spreken over het onderwerp wordt als erg prettig en bijzonder ervaren. Het wordt ook als bewijs gezien dat het belangrijk is om te stimuleren dat we meer van elkaar weten, en nieuwe mensen kunnen ontmoeten zodat dit meer begrip oplevert.

- Er wordt gepleit voor meer plekken om te zitten zonder verplichting van consumptie. Plekken die uitnodigen tot nieuwe ontmoeting en een open en onbevooroordeeld gesprek.

“Om te kunnen zijn wie je bent, heb je eerst het kader (hokje) nodig om je te kunnen identificeren. Ik heb de plakker niet meer nodig en toch heeft het me destijds geholpen om te komen waar ik nu ben”

- ‘Juist nu kun je kiezen als stad wat je wilt zijn en dat laten zien in de openbare ruimte!’, wordt er gezegd. Zorg dat je de norm stelt voor diversiteit en openheid, dat de stad welkom voelt voor iedereen. Dat diversiteit vanzelfsprekend is.
- Er wordt gepleit voor het maken van een nieuwe werkelijkheid en de oude hokjes af te schaffen. Het is hoog tijd voor een nieuwe taal. Van ander taalgebruik, zoals ‘Beste Reizigers’ tot ‘Hoera er is een mens geboren!’, in plaats van ‘Hoera een jongen!’
- De hoop wordt uitgesproken dat er over 50 jaar geen COC meer nodig is. Maar zover is het nog niet. voorlopig moet het gesprek gevoerd blijven worden.

“Als je tijdens de coronapandemie met potten verf mensen kunt bewegen om uit elkaar te blijven, kun je het ook gebruiken om mensen tot elkaar te brengen”

We hebben nu de stad bij daglicht verkend, maar in een uitgebreider onderzoek zou je ook de avond en de nacht mee willen nemen. We hebben dit niet meegenomen in ons onderzoek, maar het kwam wel kort ter sprake, waarop een deelnemer de volgende uitspraak deed:

“De avond voelt kwetsbaar omdat het donker is”

Ontwerpatelier

Waar: Espresso Maling Zwolle

Wanneer: Vrijdag 20 mei 2022 | 12:30 - 17:00 uur

Wie werkten mee: Stedenbouwkundige gemeente Zwolle, filmmaker, grafisch ontwerper / branding, ruimtelijk ontwerper, architect/social designer, 2 internationale studenten Artez / master Corporeal, illustrator en videomaker, jonge LHBTIQ+-activiste

Van deze mensen zijn in ieder geval vier deelnemers representanten van de LHBTIQ+-community en één persoon ouder van een LHBTIQ+-persoon.

Op vrijdagmiddag kwamen alle onderzoeksresultaten samen in een ontwerpatelier. Hier deden 12 kunstenaars, ontwerpers en andere creatieve geesten aan mee. In een snelkookpansessie van vier uur hebben zij een aantal inspirerende ontwerpen voor de LHBTIQ+-vriendelijke stad ontworpen. Voordat het creatieve team aan de slag ging, presenteerde trend researcher Quentijn Wulffers zijn toekomstverhaal over LGBTQ+ emancipatie.

Het resultaten het actieonderzoek met de Wall of Worries and Wishes en de uitkomsten van de Place Game werden samen met de inspiratie uit de trendpresentatie als uitgangspunt genomen voor het ontwerpatelier. In vier uur drie werden inspirerende ontwerpvoorstellen uitgewerkt. Aan het einde van de middag werden die gepresenteerd aan wethouder diversiteit Dorrit de Jong en voorzitter van het COC Zwolle Heleen Rompelman.

Achtergrond van de ontwerpen

In het Ontwerpatelier werden in drie groepen verschillende voorstellen ontwikkeld die op de volgende pagina's nader worden toegelicht.

Flexible Table & Tiny Signs

Anniek Docter, Doesjka Majdanzic, Irem Biter, Ole Stavrova

De Veelzijdige Stad

Ontwerpend onderzoek
naar een veilig, genereus en
LGBTQ+ vriendelijk Zwolle.

Supported by www.versatilecity.nl

Design research
for a safe, generous and
LGBTQ+ friendly Zwolle.

The Versatile City

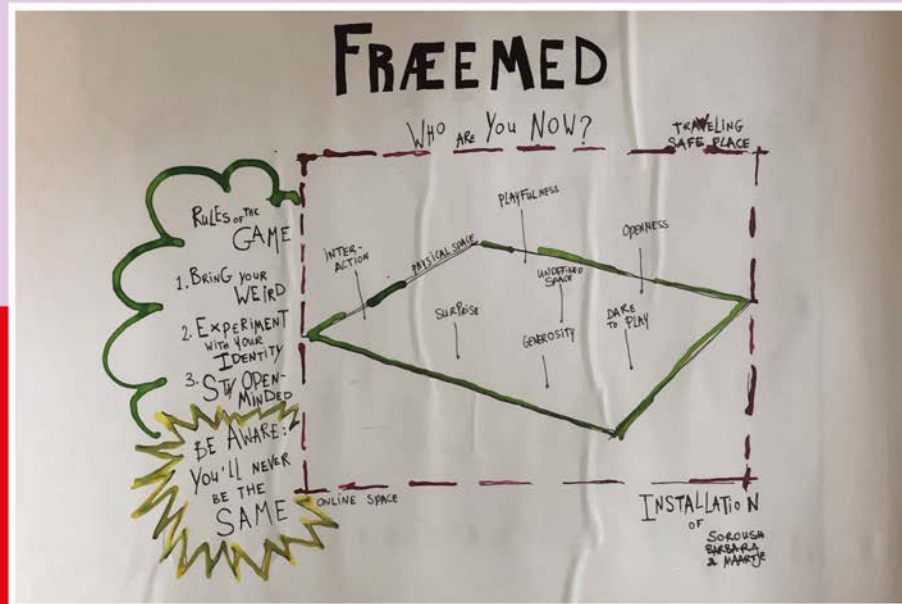
Om te beginnen een voorstel voor een ingreep in de openbare ruimte in de vorm van een grote *flexibele regenboogtafel* die uitnodigt tot dialoog en kennisdeling en de diversiteit van de stad omarmt. Vanuit dezelfde groep werden bovendien een aantal kleine ingrepen in de vorm van *tiny signs* bedacht, die op subtiële wijze laten zien dat Zwolle een Regenboogstad is.

FRÆEMED

Barbara de Baare, Maartje ter Veen en Soroush Javadi

De Veelzijdige Stad

Ontwerpend onderzoek
naar een veilig, genereus en
LHBTIQ+ vriendelijk Zwolle.

Supported by www.versatilecity.nl

Design research
for a safe, generous and
LHBTIQ+ friendly Zwolle.

The Versatile City

FRÆEMED is een interventie in de stad waar je op een speelse en veilige manier met je identiteit kunt spelen. Het is een spel in de stad, een straatfeest, een installatie in de openbare ruimte. Op de markt of in een park, deze installatie is bedacht voor een plek in een openbare ruimte die goed gebruikt wordt. Een plek waar mensen doorheen bewegen en gebruik van maken. FRÆEMED een feestplek voor diversiteit, anders zijn, een plek om je identiteit uit te leven, online en offline. Je kan ook berichten achterlaten. Onderdeel van het idee is dat verschillende curators/kunstenaren worden uitgenodigd om een straatfeest te organiseren en voor een bepaalde periode eigenaar van de plek zijn.

3. MANIFEST

Op basis van de resultaten van het ontwerpend onderzoek naar De Veelzijdige Stad | *The Versatile City* is een manifest ontwikkeld. Hierin komen alle onderzoeksresultaten van de samen en daarmee is dit misschien wel ons belangrijkste resultaat. Het manifest beschrijft vijf uitgangspunten voor De Veelzijdige Stad Zwolle. Uitgangspunten die wellicht op het eerste gezicht een open deur lijken maar dat absoluut nog niet zijn. Het manifest hebben we na op 13 juni 2022 in de Zwolse gemeenteraad gepresenteerd. Het maakte belangrijke vragen en gedachten los en heeft nu al geresulteerd in een verzoek om een vervolgspraak met een aantal raadsleden van D66, Groenlinks en PvdA.

> [Download het manifest](#)

Manifest De Veelzijdige Stad | *The Versatile City*

Handvatten voor een veilige, open en aantrekkelijke stad die een thuis vormt voor iedereen binnen en buiten de LHBTIQ+-gemeenschap.

Wij, inwoners van de stad Zwolle, geloven in een diverse, genereuze en veelzijdige stad. Een stad waarin iedereen zich gezien, gehoord en gerespecteerd voelt. Een stad waarin alle mensen, ongeacht leeftijd, geslacht, gender, kleur, seksuele oriëntatie, fysieke staat en/of inkomen, zich veilig en thuis voelen.

Door middel van ontwerpend onderzoek met input van meer dan 200 Zwollenaren hebben we onderzocht hoe diversiteit en veelzijdigheid tot uiting komt in relatie tot de LHBTIQ+-gemeenschap. Dit manifest is één van de resultaten van het onderzoek en biedt vijf inzichten die een uitgangspunt vormen voor die Veelzijdige Stad Zwolle.

1. Maak (een) plaats voor diversiteit

In dialoog, ontmoeting maar zeker ook fysiek. Tijdelijk, en permanent. Op dit moment is er bijvoorbeeld geen permanente plek waar mensen uit de LHBTIQ+-gemeenschap elkaar kunnen ontmoeten. Ook wordt een groot deel van de Zwolse binnenstad door mensen uit de community gedefinieerd als een plek waar men zich niet perse veilig, gerepresenteerd en thuis voelt. Veel deelnemers ervaren een gebrek aan acceptatie en respect voor wie je bent. Dat geldt voor vrouwen, leden van de LHBTIQ+-gemeenschap, mensen met een niet Nederlandse culturele achtergrond, een functiebeperking of iets anders dat als afwijking van de norm wordt

gezien. Veel mensen geven aan zich niet altijd veilig en prettig te voelen in de openbare ruimte van onze stad.

2. Werk aan LHBTIQ+-geletterdheid

Het is hoog tijd voor normalisering van het gesprek over LHBTIQ+-gerelateerde onderwerpen. We moeten opnieuw leren praten over het onderwerp. Er is behoefte aan goede voorlichting op scholen. Laten we ervoor zorgen dat het in de toekomst geen issue meer is. Laten we ruimte maken voor kennisdeling rondom identiteit en diversiteit in relatie tot gender en seksuele oriëntatie. Laten we leren om een goed, prettig en respectvol gesprek te voeren over LHBTIQ+-diversiteit. Kennisoverdracht rondom gender en seksualiteit, binnen en buiten de muren van het onderwijs, ook in de Zwolse samenleving op zich is van groot belang.

3. Laat de vlag wapperen!

Zorg voor fysieke zichtbaarheid. De regenboogvlag wappert nu alleen op speciale dagen maar waarom niet permanent? Het geeft mensen uit de LHBTIQ+-gemeenschap een prettig gevoel, het gevoel dat ze gezien, gehoord en geaccepteerd worden. Geef een podium aan een diversiteit en rolmodellen, maak dat een integraal aandachtspunt in alle campagnes en uitingen. Tiny signs (kleine ingrepen) kunnen door middel van kleine aanpassingen iets subtiel maar tegelijkertijd groots zichtbaar maken. Laat Zwolle zijn identiteit van Regenboogstad met trots uitdragen en laten zien dat de stad een verwelkomende plek voor iedereen wil zijn, óók voor de LHBTIQ+-gemeenschap.

4. Maak verschil normaal

'Normaal' is een wens die vaak terugkomt: geaccepteerd worden, of misschien zelfs wel niet gezien omdat het zo normaal is dat twee mannen of vrouwen hand in hand lopen zonder op te vallen. Die wens komt sterk naar voren en is begrijpelijk, alleen nog niet vanzelfsprekend. Zwolle is voor mensen uit omliggende, conservatieve dorpen vaak een plek waar ze meer zichzelf kunnen zijn. Dat is mooi, alleen zijn we er nog niet. Het is hoog tijd om te zorgen dat hetero en man/vrouw net zo goed een hokje vormen als andere genders of seksuele oriëntaties. En niet als een normaal waarvan je kunt afwijken.

5. LHBTIQ+ gaat over alle grenzen heen

LHBTIQ+-acceptatie raakt aan alle beleidsdomeinen: Het is niet alleen een zaak voor diversiteits-ambtenaren en -wethouders, maar komt terug in alle onderwerpen en lagen van beleid en bestuur. In de vormgeving en beleidsvorming van de stad overheerst nog steeds een wit, heteronormatief en mannelijk perspectief. Wie geeft de stad vorm? Wie bedenkt de regels? Is dat voldoende divers? Kun je je verplaatsen in een ander? Die vragen moeten we blijven stellen en we moeten ervoor zorgen dat ieders perspectief een plek krijgt in de sociale en fysieke ontwikkeling van de stad. En daar ligt een belangrijke taak dus, voor u als burgemeester en wethouders en raadsleden, en voor ons allemaal als inwoners van een veilige, open en aantrekkelijke stad.

4. UITKOMSTEN EN RESULTATEN

- Meer dan 200 stickers met wensen, ideeën, zorgen en frustraties voor De Veelzijdige Stad | *The Versatile City* | 1 Place Game met 6 deelnemers | 1 ontwerpatelier met 12 deelnemers
- 3 ontwerpvoorstellen voor De Veelzijdige Stad | *The Versatile City*
- 1 manifest met 5 handvatten voor De Veelzijdige Stad | *The Versatile City*
- 1 toelichting op het manifest voor de gemeenteraad tijdens de raadsvergadering van de gemeente Zwolle op 13 juni 2022
- 9 exemplaren van het Manifest voor De Veelzijdige Stad | *The Versatile City* overhandigd aan alle nieuwe wethouders, de burgemeester, griffier en gemeentesecretaris van gemeente Zwolle

Er was nooit eerder een nulmeting gedaan naar de status quo van acceptatie op het gebied van gender en seksuele oriëntatie in Zwolle. Zwolle profileert zich als Regenboogstad, heeft een 'gaybrapad' en laat op bijzondere dagen de regenboogvlag wapperen, maar hoe er wordt gedacht, hoe het voelt om onderdeel van de Zwolse LHBTIQ+-gemeenschap te zijn en wat de relatie is tussen gender en seksuele identiteit en de stad, dat was eigenlijk nog nooit echt uitgezocht. Dus wij besloten de thermometer in de stad te steken. We hebben meningen en ervaringen opgehaald; wensen, ideeën, zorgen en frustraties. Dat heeft een heleboel inzichten opgeleverd, met een heleboel onderliggende verhalen, ervaringen. We voerden mooie gesprekken, soms heel persoonlijk.

Waar zien we naast de tastbare resultaten nu al impact?

Op 13 juni 2022 is het Manifest tijdens een besluitvormende gemeenteraadsvergadering toegelicht en aangeboden aan burgemeester en wethouders, omdat wij vinden dat een Veelzijdige Stad niet ophoudt bij het onderwerp diversiteit, en in alle domeinen thuishoort. Daarom hebben we het Manifest voor De Veelzijdige Stad | *The Versatile City* aan alle wethouders én de gemeentesecretaris overhandigd met die boodschap. Binnen de politiek is al interesse getoond om verder met ons in gesprek te gaan. We verwachten dat daar iets uit gaat komen waar de gemeenschap wat aan gaat hebben in de komende tijd.

> [Hier is de Raadsvergadering te bekijken \(wij spraken aan het begin, helaas alleen geluid\)](#)

Op de Van der Capellen Scholengemeenschap, de school van een 14-jarige LHBTIQ+-activiste die deelnam aan ons onderzoek, is de oprichting van een GSA (een Gender and Sexuality Alliance) in gang gezet. Bij de oprichting van de GSA krijgen de leerlingen hulp van docenten en van de onderwijsinstellingen Hogeschool Windesheim en het Deltion College die betrokken zijn bij dit onderzoek en waar al een GSA actief is. Daarnaast is er bij de afdeling Stedenbouw van gemeente Zwolle geagendeerd dat er behoefte is aan andere perspectieven op het ontwerp van toekomstige wijken en plekken in onze stad en ons onderzoek helpt daarbij.

Media-aandacht

Naar aanleiding van ons persbericht is via verschillende lokale media aandacht besteed aan ons onderzoek. Daarnaast hebben wij zelf via onze sociale kanalen aandacht gevraagd en gekregen voor De Veelzijdige Stad | *The Versatile City*.

> [Via deze link zijn de artikelen te vinden](#)

5. CONCLUSIE

We kijken terug op een intensief, interessant en inzichtvol onderzoek. De resultaten van het actieonderzoek naar De Veelzijdige Stad | *The Versatile City* zijn een mooi vertrekpunt voor het verbeteren van de generositeit van de stad Zwolle en het inbrengen van een nieuw en ander perspectief op onze stad en hoe wij de openbare ruimte bekijken. De voorbereidingstijd was kort, maar we hebben wel impact gehad. We hebben ons oor te luisteren gelegd en sentimenten in de stad, de samenleving en het onderwijs blootgelegd. We hebben vragen, zorgen, ideeën en wensen kunnen vertalen in uitgangspunten voor de genereuze stad Zwolle. We hebben antwoorden gezocht en gevonden op de vragen die we ons voor aanvang van het onderzoek hebben gesteld.

Waar moet deze stad aan voldoen: Wat zijn de voorwaarden van een stad waar iedereen zich welkom, vrij en veilig voelt?

Zichtbaarheid wordt vaak genoemd. In kleine en grote gebaren: een gay pride, een plek voor de LHBTIQ+-gemeenschap om samen te komen, een plek voor gesprek, een plek die mensen uitdaagt hun identiteit te bevragen en die van een ander te leren begrijpen.

Maar ook wayfinding, tiny signs en rolmodellen. Zichtbaarheid en bereikbaarheid dus. Fysiek in de openbare ruimte, maar ook in het sociale verkeer.

Hoe zorg je ervoor dat de stad inclusieve, gelijkwaardige diversiteit kent?

Ook hier geldt weer de dialoog aangaan, blijven agenderen en mensen te informeren wat mogelijkheden zijn. Tegelijkertijd is het belangrijk diversiteit zoveel mogelijk een plek te geven aan de tekentafel. Want de stad wordt nog veel te vaak vanuit een wit, mannelijk en heteronormatief perspectief ontworpen.

Wat heb je daarvoor nodig?

Draagvlak binnen beleid en bestuur, maar ook openheid van de samenleving, het gevoel dat we er samen, met alle inwoners van de stad de schouders onder zetten. Want de acceptatie van diversiteit is niet alleen een onderwerp van de LHBTIQ+-gemeenschap zelf. Juist niet. Het is vooral ook een grondhouding voor iedereen die werkt, woont en leeft in Zwolle. Ook experimenteerruimte, uitproberen, pilots zijn daarvoor van groot belang.

En de onderliggende vraag: hoe vriendelijk is die stad NU eigenlijk?

Op zich wordt Zwolle niet als expliciet onvriendelijk ervaren. Zwolle wordt door veel LHBTIQ+'ers uit de regio zelfs gezien als een plek waar het wat makkelijker is om jezelf te zijn dan in sommige - vaak conservatieve - gemeenten in de regio. Dat is op zich positief, maar het is belangrijk om ook aandacht te hebben voor een ander punt. Er wordt ook vaak benoemd dat de stad terughoudend lijkt ten aanzien van LHBTIQ+-emancipatie. Dat er een gevoel heerst van 'niet boven het maaiveld uitsteken', en 'Dan hoeven we het er toch niet meer over te hebben? Dat hebben we hier toch voor elkaar?' Dat laatste is nog niet het geval.

Mogelijke richtingen voor vervolg

We gaan de komende tijd om te beginnen het gesprek aan met de politiek en gemeente Zwolle om te kijken hoe de handvatten uit het manifest een plek kunnen krijgen in beleid en praktijk. We pleiten ervoor dat simpele adviezen worden opgevolgd, te allen tijde samen met de community.

We hopen in de toekomst een vervolg op het onderzoek te kunnen gaan vormgeven door één of meerdere ontwerprichtingen in een experimenteerruimte uit te voeren of in een pilot te gieten.

Meer weten?

Neem contact op met gooitske@gooitz.nl of saar@ontroerendezaken.nl
www.gooitz.nl | www.ontroerendezaken.nl